

Bevezetés

Az uniós költségvetés európai szinten összesít forrásokat az uniós stratégiai célok, egyben infrastrukturális és kutatási projektek, valamint az EU-t és valamennyiünket érintő kihívások (például éghajlatváltozás) kezelésének finanszírozásával. Az uniós költségvetés speciális rendszerben működik: a többéves pénzügyi keret feltételrendszerében éves költségvetések tartalmazzák az adott évi működés kiadási és bevételi lehetőségeit. A rendszer az addicionalitás elvére épül, vagyis az EU-költségvetés kiegészíti a tagállamok nemzeti költségvetését, valamint a szolidaritás elvére is tekintettel jelentős forrásokkal támogatja a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatását.

A koronavírus-világjárvány okozta gazdasági válságból fakadó rendkívüli nehézségek és bizonytalanság idején az Európai Uniónak minden eddigénél jobban meg kellett mutatnia, hogy a megszokott működés mellett különleges gazdaságélénkítési tervre van szükség, amely megvalósításának középpontjában az uniós költségvetés áll.

A 2021–2027 programozási időszak többéves pénzügyi tervezését a koronavírus-járvány is befolyásolta, hiszen az uniós pénzügyek középtávú szerkezetéről szóló, folyamatban lévő tárgyalások idején bekövetkezett krízis nyomán 2020 decemberében egy példátlan költségvetési csomagot fogadtak el. Ez egyeztet a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó 1074,3 milliárd eurós többéves pénzügyi keretet (MFF) és a válság kezelésére kialakított 750 milliárd eurós új generációs uniós eszközt (Next Generation EU – NGEU).

A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó megerősített többéves pénzügyi keret a válságból a hosszú távú fellendülés útjára kívánja terelni az Európai Uniót, alapvető finanszírozást biztosítva az azonnali szükségletek kielégítésére, valamint a zöld- és digitális átmenetre irányuló hosszú távú beruházásokhoz. A gazdaságélénkítési terv sikere nemcsak annak nagyságrendjétől és ambícióitól függ, hanem a cselekvés gyorsaságától és attól is, hogy a válaszlépéseket a fejlemények fényében sikerül-e kiigazítani.

Jelen írás igyekszik bemutatni a 2021–2027 programidőszak fő költségvetési sajátosságait, illetve a rendelkezésre álló EU-források felhasználásának specifikumait. A többéves pénzügyi keretben található forrásokon túl az új válságkezelésre felállított pénzügyi intézkedési program igyekszik felszabadítani

az uniós költségvetésben rejlő teljes potenciált a gazdaság beindítása, valamint Európa fenntarthatóságának, ellenálló képességének és stratégiai autonómiájának növelése érdekében. Véleményünk szerint hasznos annak megismerése, hogy mire és milyen feltételek mentén van forrás az EU-költségvetésben, illetve milyen folyamatok mentén és hogyan működik ezek felhasználása. Ezekben a kérdésekben kíván útmutatást adni kiadványunk.

A szerkesztő